

**การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ
เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง**

**The People Needs Respondent of District Administration
Organization on Creating Self Rellance**

ดร. พลาพรรณ คำพรรณ*
Palapan Kampan, Ph.D.
มนตรี เกิดมีมูล*
Montre Koedmemul

บทคัดย่อ

บทบาทของ อบต.ตามลักษณะงานที่ประชาชนรับรู้จากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาสาธารณูปโภค การพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การพัฒนาสังคม-จิตใจ งานเหล่านี้ได้รับการประเมินว่าตรงกับความต้องการของประชาชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การพัฒนาสังคม-จิตใจ การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง ตามลำดับ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการดังกล่าวก็มีความสอดคล้องกัน

บทบาทของ อบต. ในการเสริมสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ ยังอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีบทบาทที่ประชาชนเห็นว่าช่วยในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้ชุมชนมีการพึ่งตนเองได้ คือ การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การสร้างความมั่นใจอบอุ่นใจให้แก่ประชาชน การกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การให้โอกาสประชาชนร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. การจัดเวทีชาวบ้าน การสนับสนุนให้มีการดูแลกันเอง ตามลำดับ

* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การมีกลุ่มที่มีความเข้มแข็งที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอยู่มากในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน การมีแหล่งรองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน อันได้แก่ ตลาดกลาง สหกรณ์ต่าง ๆ การมีผู้ทรงภูมิปัญญาเป็นที่ปรึกษาให้แก่ชาวบ้าน

Abstract

The roles of District Administration Organization which had been known by the people as infrastructure development, democracy and politic development, community economics development, environment and health care development, social mental development. Those roles were also accepted that got utilization. The roles of District Administration Organization on creating and promote self reliance of community were in low to medium level.

The roles that were accepted by the people that might create and promote self reliance of community as infrastructure development, creating feeling of community security, spurred the people joined in development, made people opportunity for advising development policies, created public hearing, promoted self care.

The relation between the level of self reliance of community and independent variables that shown statistical significance as having variety of strong groups in community, helping each others, having variety places of community products distributions, having many resource persons to be community consultants.

ความนำ

การศึกษา "การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง" เป็นการศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ทั้งบทบาทตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นบทบาท

หน้าที่ตามกฎหมายและบทบาทในการสนับสนุนให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งที่ต้องการบริหารส่วนตำบลกำลังจะมีต่อไปในอนาคต ตามทิศทางของการพัฒนาประเทศที่เริ่มหันมาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องไว้ 4 ประเด็น คือ

1. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ
2. การตอบสนองความต้องการของประชาชน
3. การพึ่งตนเองของชุมชน
4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

การดำเนินงานของ อบต. ในด้านต่าง ๆ

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานของ อบต. ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง” มุ่งศึกษาถึงอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจของ อบต. ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจะพิจารณาถึงแนวคิดของการปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญในการดำเนินงานของ อบต. เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ. 2540 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 72 ว่า “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

รัฐบาลได้ปรับปรุงฐานะของสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ตาม พ.ร.บ.

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 6 และ ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537

เกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กล่าวคือ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยนั้น อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย สำหรับการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างที่ประกอบด้วย

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้น

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดจัดแบ่งส่วนการบริหารภายใน อบต. ให้ขึ้นอยู่กับระดับชั้นของ อบต. เพื่อความเหมาะสมกับการกิจ โดยแบ่งส่วนบริหารอย่างน้อยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. **สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล** ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ

2. **ส่วนการคลัง** ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานการจัดทำงบ แสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีเป็นหัวหน้าส่วน

3. **ส่วนโยธา** ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานการประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีหัวหน้าส่วนโยธาหรือนายช่างโยธาเป็นหัวหน้าส่วน

ทั้งนี้เพื่อให้การกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงานส่วนตำบลเหมาะสมกับรายได้และปริมาณงานของ อบต. จึงจัดแบ่งชั้น อบต. ออกเป็น 5 ชั้น โดยนำเรื่องของรายได้ พื้นที่ และประชากรของ อบต. มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพสตรี เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท

เพื่อประโยชน์แก่งกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็น

ข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อกระทำกิจการร่วมได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำ และเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากจะได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงแล้ว ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นและประธานกรรมการบริหารในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.2 สุขลักษณะของอาคาร

2. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

3. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

4. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

5. พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

6. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475

ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐที่จะ

ให้อำนาจการบริหารงานแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ อบต. ยังเป็นองค์กรที่สะท้อนถึงความพยายามของรัฐที่จะกระจายอำนาจสู่หน่วยงานการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลให้อบต. เป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล ประชาชนจะได้รับประโยชน์จาก อบต. ในด้านการพัฒนาตำบลซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนเป็นการส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของตำบล

จากความสำคัญดังกล่าว อบต. ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นดังต่อไปนี้

1. เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภา อบต.) เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สิน และการระดมทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

2. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการเมืองในเรื่องของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นในระดับตำบล การพัฒนาทางการบริหารของประชาชนโดยให้ประชาชนเป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชนตนเอง ตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในการบริหารกิจการของตำบล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

3. ส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นและตรวจสอบการทำงาน และการใช้สิทธิเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภา อบต. ที่ไม่โปร่งใสตามบทบาท หน้าที่ในการเลือกตั้ง กำกับควบคุม ตรวจสอบ และการถอดถอนสมาชิกสภา อบต. ที่ไม่โปร่งใส

4. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจในด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5. ส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีความสามารถทำงาน
รับใช้ท้องถิ่นอย่างเต็มกำลัง และก่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นในท้องถิ่น เช่น
สมาชิกสภา อบต. พนักงานและลูกจ้างของ อบต. ฯลฯ

6. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. เป็นหน่วยปฏิบัติและประสานงานทรัพยากรระหว่าง อบต.
กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยราชการ และหน่วยเอกชนอื่น ๆ

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลถูกกำหนดบทบาทและอำนาจ
หน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็น
หน่วยงานที่มีศักยภาพในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและความ
ต้องการของประชาชน รวมทั้งผลจากการปรับปรุงฐานะและอำนาจหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการ
ถ่ายเทงบประมาณและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มาก
ยิ่งขึ้น การโอนย้ายถ่ายเทงานและบุคลากรจากองค์การเดิมมาสู่ อบต.
ความพยายามที่จะเรียนรู้และทำการตอบสนองความต้องการของประชาชน
โดยผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็น
เรื่องที่เหมาะสมการศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้
องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานที่สามารถ
สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และ
สามารถบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ตรงตามความ
ต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง สมตามเจตนารมณ์ของการประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
2537 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนตำบล
2. ศึกษาความต้องการของประชาชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
เปรียบเทียบกับภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง

4. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยทำการศึกษาจากข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ได้รับข้อมูล ทั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ และประชาชน ซึ่งเป็นผู้ได้รับบริการ ได้รับประโยชน์ และได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทำการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน ดังรายละเอียด คือ

2.1 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (indepth interview) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามในเชิงนโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการ การดำเนินงานเพื่อบริการประชาชน เป็นอย่างไร ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ปัญหาอุปสรรคมีหรือไม่อย่างไร

2.2 สัมภาษณ์ประชาชนตัวอย่างที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตัวอย่าง ประมาณ 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ อย่างไร สภาพชุมชนและการพึ่งตนเองของชุมชน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 1-30 พฤษภาคม 2545 โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของแต่ละภาค ประมาณ 1 สัปดาห์

แนวความคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเองมีรากฐานมาจากแนวความคิดแบบมนุษยนิยม (Humanism) ที่มองในเรื่องคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีคุณค่า ศักดิ์ศรี และศักยภาพความสามารถในตัวเอง ที่จะคิด ทำ พูด ด้วยตัวของตัวเอง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การพึ่งตนเอง คือการเป็นตัวของตัวเอง รู้จักและเคารพในตนเอง

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง เริ่มจากปรัชญาการพัฒนาคนของ เจมส์ เยน (James Yen) นักวิทยาศาสตร์ชาวจีนที่ลี้ภัยมาอยู่ไต้หวันหลังการปฏิวัติปี ค.ศ. 1949 ได้นำทฤษฎีของตนไปใช้การพัฒนาชนบทของไต้หวัน โดยมองคุณค่าทางจิตใจของสังคมเดิมเป็นหลัก ถือว่ามนุษย์มีศักยภาพในตัวเองที่จะสร้างสรรค์ แต่ถูกกดตันจากสังคมภายนอก จึงไม่ได้แสดงออก ดังนั้น การพัฒนาก็คือการปลดปล่อยศักยภาพนี้ออกมา ประชาชนต้องมีการปกครองตนเอง มีอำนาจตัดสินใจที่จะแก้ปัญหของตนเอง (พินิจ ลาภธนาพันธ์, 2528)

เสน่ห์ จามริก (2532) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเองไว้ว่า เป็นแนวทางการพัฒนาอย่างหนึ่งซึ่งตั้งต้นจากความเข้าใจในธรรมชาติของความเป็นจริงที่ว่า ชาวไร่ ชาวนา ในฐานะที่เป็นมนุษย์ อย่างน้อยที่สุดย่อมมีพลังปัญญาความสามารถอยู่โดยพื้นฐานทางธรรมชาติ และสาเหตุที่ต้องตกอยู่ในฐานะยากจนช่วยตัวเองไม่ได้เช่นทุกวันนี้ก็เพราะถูกปิดกั้นโอกาสที่จะพัฒนาตนเองจากปัจจัยแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร และวัฒนธรรม การพัฒนาชนบทจึงไม่ใช่เรื่องที่เป็นการหยิบยื่นจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง หากแต่จะต้องมุ่งส่งเสริมให้ชาวไร่ชาวนาเองได้ทำความเข้าใจกับปัญหาของตนเอง และคิดค้นหาวิธีแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สัมพันธ์กันต่อปัญหาความต้องการและความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง

ความหมายของการพึ่งตนเอง

กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ (2530) ได้ให้ความหมายของการพึ่งตนเองตามลักษณะของการพึ่งตนเองดังนี้

1. การพึ่งตนเองในเชิงปัจเจกบุคคล หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่กระทำโดยปัจเจกชนและครัวเรือน เพื่อบรรลุถึงการมีหลักประกันของการดำรงชีพของเขา

2. การพึ่งตนเองในลักษณะกลุ่ม หมายถึง กลุ่มหรือสังคมที่มีการจัดระบบเพื่อให้ประชาชนสามารถดำเนินการตอบสนองความต้องการของตน (Self-fulfillment) ด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเอง ด้วยความร่วมมือกับผู้อื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งนี้ การพึ่งตนเองอย่างแท้จริงต้องกินความรวมถึงกลุ่มชนเหล่านั้นมีอิสระในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยอาศัยความพยายามและกำลังของตน

พรประภา สินธุนาวา (2533) ได้ให้ความหมายของการพึ่งตนเองว่าหมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการระบบในชุมชนของตนให้สามารถสนองความต้องการในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนได้ โดยมีแบบแผนทางเศรษฐกิจที่เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเป็นหลัก และมีแบบแผนทางสังคมวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ ดำเนินไปตามรากฐานแห่งวัฒนธรรมของตัวเองสูง มีการจัดความสัมพันธ์ทางสังคมของตัวเองในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันและกันทั้งในหมู่บ้านและระหว่างชุมชนอย่างมีความเป็นตัวของตัวเองที่สั่งสม สืบทอดวิถีแห่งการพึ่งตัวเองของชุมชนได้โดยไม่แยกตัวโดดเดี่ยวหรือปิดตัวเองจากโลกภายนอก รวมไปถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมของชุมชนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

อภิชาติ ทองอยู่ (2531) ได้แบ่งขอบเขตของการพึ่งตนเองไว้เป็น 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกัน คือ

1. การพึ่งตนเองทางกายภาพ ได้แก่ การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจและการปกครอง ตลอดจนจนถึงการจัดความสัมพันธ์ทางสังคมแบบแผนของตัวเอง ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อบริโภคเป็นหลัก โดยสัมพันธ์กับการพึ่งตนเองทางวัฒนธรรมในข้อ (2)

2. การพึ่งตนเองทางวัฒนธรรม ความเชื่อ สติปัญญา และอำนาจการตัดสินใจ ซึ่งมีผลต่อการพึ่งตนเองทางกายภาพ

การพึ่งตนเองทั้ง 2 ด้านดังกล่าว มิใช่การปิดตัวเองและโดดเดี่ยวตัวเองออกจากสังคมทั่วไป หากแต่เมื่อก้าวถึงหมู่บ้านพึ่งตนเอง ก็จะมีหมายความว่า เป็นสังคมที่มีแบบแผนทางวัฒนธรรมและการผลิตแบบของตัวเอง มีการผลิตเพื่อบริโภคเป็นหลัก มีศักยภาพที่ดำเนินงานไป

ตามรากฐานแห่งวัฒนธรรมของตัวเองสูง ขณะเดียวกันก็มีการช่วยเหลือ
เกื้อกูลระหว่างกันและกันเสริมไปด้วย ทั้งภายในหมู่บ้านเองและกับหมู่บ้าน
ภายนอก

สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา (2533) ได้ทำ
การศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำรงอยู่ของชุมชน:กระบวนการต่อสู้และการ
พัฒนา” พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ที่ช่วยให้ชุมชนดำรง
อยู่ได้ในลักษณะที่ชุมชนต้องพึ่งตนเองเป็นพื้นฐานเบื้องต้น โดยอาจ
อาศัยความร่วมมือจากภายนอกบางส่วนดังนี้

1. ต้องมีตัวบุคคลอยู่ในชุมชน
2. ในชุมชนต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
3. ต้องมีสถาบันที่ทำหน้าที่เอื้อต่อชีวิตชุมชน

ทั้งนี้ ต้องมีตัวบ่งชี้ (Indicators) ที่เป็นเงื่อนไขเอื้ออำนวยให้ชุมชน
ดำรงอยู่ได้ คือ

1. มีแรงเกาะเกี่ยวภายใน หรือต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม
ระหว่างบุคคล ต้องมีสถาบัน (Institution) ที่คอยสร้างความสัมพันธ์ให้
เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา

2. จะต้องมีความเพียงพอในแง่ปัจจัยการดำรงชีวิต อย่างน้อย
ในพื้นที่ชุมชนนั้นต้องมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรเพียงพอที่ชาวบ้าน
จะทำการผลิต หรือในชุมชนนั้นจะต้องมีเงื่อนไขของการสร้างงานหรือ
การผลิตที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ไม่ต้องถูกบีบบังคับให้
ต้องอพยพเคลื่อนย้ายออกไปจากชุมชน

3. ลักษณะการจัดการภายในชุมชนและกระบวนการตัดสินใจ
ต้องมีความเป็นอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการและการตัดสินใจในมิติใด
ก็ตาม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ซึ่งได้นำเสนอโดยนักวิชาการ
และผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวนหลายท่าน ทางคณะผู้วิจัยจึง
ได้สรุปความหมายของการพึ่งตนเองไว้ว่า หมายถึง การรวมตัวของคน
ในชุมชนเพื่อจัดระบบของชุมชนใหม่ ให้สามารถตอบสนองต่อความ
ต้องการของคนในชุมชนนั้นได้ การจัดระบบใหม่นี้หมายความรวมถึง
การจัดระบบทางเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นหลัก
ระบบทางสังคมที่เน้นการจัดความสัมพันธ์ทางสังคมให้มีลักษณะของ

การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน และระบบทางการเมืองการปกครองที่เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของคนในชุมชน

ผลการศึกษาตามประเด็นของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. การตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชน
3. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

1. การตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในตำบลนั้น ๆ หน้าที่หลักในการบริหารงานของ อบต. นั้น ประกอบด้วย โครงการหลัก 6 โครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค
2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ
3. โครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ
4. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
5. โครงการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย
6. โครงการอื่น ๆ

ในแต่ละโครงการหลัก ยังประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกิจกรรมที่ อบต. แต่ละแห่งได้ดำเนินการนั้น ถ้าตรงกับความต้องการของประชาชน หรือประชาชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ จะส่งผลให้เป็นการพัฒนาที่ถูกต้อง จากการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมของทั้งประเทศและประชาชนในภาคต่าง ๆ ในเรื่องของการรับรู้กิจกรรมที่ อบต. ได้ดำเนินการ ตลอดจน

กิจกรรมเหล่านี้ตรงกับความต้องการของประชาชนและประชาชนได้
รับประโยชน์ไม่น้อยเพียงใด ซึ่งผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1.1 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโครงการขององค์การบริหาร ส่วนตำบล

1. โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค

ในภาพรวมของทุกภาค พบว่า การรับรู้ของประชาชนใน
โครงการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ อบต. ดำเนินงาน นั้น กิจกรรมที่
ประชาชนรับรู้มากที่สุด ร้อยละ 83.0 คือ กิจกรรมสร้างและปรับปรุง
ถนน สะพาน อันดับสอง ร้อยละ 67.1 คือ จัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน
อันดับที่สาม ร้อยละ 49.8 จัดให้มีน้ำประปาใช้ และอันดับที่สี่ ร้อยละ
44.8 เป็นกิจกรรมกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า ประชาชนในภาคเหนือ รับรู้ใน
กิจกรรมการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน มากที่สุด ร้อยละ 82.7 การรับรู้
อันดับรองลงมา คือ การสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน ร้อยละ 70.9
และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 52.7

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนรับรู้ในการสร้างและ
ปรับปรุงถนน สะพาน เป็นอันดับแรก ร้อยละ 95.4 การรับรู้เป็นอันดับ
รองลงมา ร้อยละ 45.4 คือ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการ
จัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน การรับรู้เป็นอันดับสาม ร้อยละ 40.7 คือ
กิจกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภาคใต้ ประชาชนรับรู้ในกิจกรรมการสร้างและปรับปรุง
ถนน สะพาน เป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 85.3 เช่นกัน อันดับสอง ร้อย
ละ 70.3 คือการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน และอันดับสาม ร้อยละ 68.6
คือ การรับรู้การจัดให้มีน้ำประปาใช้

ตารางที่ 1 กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนรับรู้

(ร้อยละ)

โครงการ	ภาค				รวมทุกภาค
	กลาง	ใต้	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	
1. โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค					
1) สร้างและปรับปรุงถนน สะพาน	79.8	85.9	95.4	70.9	83.0
2) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	49.0	31.4	45.4	52.7	44.8
3) จัดให้มีน้ำประปาใช้	67.3	68.6	38.9	27.3	49.8
4) จัดให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร	9.8	25.3	18.5	33.0	22.1
5) จัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน	70.0	70.3	45.4	82.7	67.1
6) สร้างท่อหรือทางระบายน้ำ	8.1	24.5	21.3	28.2	20.8
7) สร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม	4.0	19.6	5.6	0.9	7.4
8) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	13.4	31.4	40.7	22.7	27.3
2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ					
1) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	74.0	57.4	74.1	74.5	70.1
2) ส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กอง ทุนต่าง ๆ และสหกรณ์	77.3	79.0	76.9	63.6	74.0
3) สร้างตลาด	12.1	28.4	20.4	7.3	16.9
3. โครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ					
1) ส่งเสริมการศึกษา	62.0	65.7	62.6	64.8	63.8
2) ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม	66.7	66.7	63.9	59.1	63.9
3) ส่งเสริมเด็กสตรีผู้สูงอายุคนพิการ	75.3	60.6	65.7	84.4	71.7
4) สร้างดูแลรักษาสถานกีฬาสวน สาธารณะ	55.2	52.0	32.4	41.8	45.0
5) สร้างดูแลรักษาห้องประชุม ประจำหมู่บ้านหรือตำบล	49.0	68.6	28.7	31.8	44.0
4. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ					
1) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ	76.8	64.7	75.9	70.9	72.1
2) ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	64.6	45.5	35.2	29.1	43.1
3) ส่งเสริมการท่องเที่ยว	31.6	31.7	6.5	10.9	19.7
5. โครงการพัฒนาประชาธิปไตย และการเมือง (เช่น การเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย	79.6	67.6	87.0	81.8	79.2

ภาคกลาง ประชาชนรับรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนประชาชนในภาคใต้ กล่าวคือ อันดับแรก ร้อยละ 79.8 รับรู้ในการสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน อันดับสอง ร้อยละ 70.0 คือ การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน และอันดับสาม ร้อยละ 67.3 คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้

2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ

ในภาพรวม ประชาชนทั้งประเทศมีการรับรู้กิจกรรมของอบต. ในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยกิจกรรมที่ประชาชนรับรู้มากที่สุด ร้อยละ 74.0 เป็นอันดับแรก คือ การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ การรับรู้อันดับรองลงมา ร้อยละ 70.1 คือ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และประชาชนมีการรับรู้น้อยที่สุด ร้อยละ 16.9 คือ การสร้างตลาด

เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง มีการรับรู้กิจกรรมการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ เป็นอันดับแรกเหมือนกัน ร้อยละ 76.9, 79.0 และ 77.3 ตามลำดับ และประชาชนรับรู้ในอันดับรองลงมา คือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ร้อยละ 74.1, 57.4, และ 74.0 ตามลำดับเช่นกัน สำหรับภาคเหนือนั้น พบว่า การรับรู้กิจกรรมในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก คือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ร้อยละ 74.5 รองลงมาคือการรับรู้การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ ร้อยละ 63.6

3. โครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ

ในภาพรวม การรับรู้ของประชาชนในโครงการพัฒนาสังคม-จิตใจนั้นประชาชนจะรับรู้กิจกรรมส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มากที่สุด ร้อยละ 71.7 เป็นอันดับแรก การรับรู้อันดับรองลงมา คือ กิจกรรมการส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม ร้อยละ 63.9 และกิจกรรมการส่งเสริมการศึกษา ร้อยละ 63.8

เมื่อจำแนกตามภาค ประชาชนในภาคเหนือรับรู้กิจกรรมเป็นอันดับแรก ร้อยละ 84.4 คือ กิจกรรมส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ การรับรู้เป็นอันดับสอง ร้อยละ 64.8 คือ กิจกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษา และการรับรู้เป็นอันดับสาม ร้อยละ 59.1 คือ กิจกรรมการส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง รับรู้กิจกรรมการส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ เป็นอันดับแรกเหมือนกัน ร้อยละ 65.7 และ 75.3 ตามลำดับ การรับรู้เป็นอันดับรองลงมา คือ กิจกรรมการส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม ร้อยละ 63.9 และ 66.7 ตามลำดับ และกิจกรรมการส่งเสริมการศึกษา ร้อยละ 62.6 และ 62.0 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคใต้ มีการรับรู้ในกิจกรรมการสร้าง ดูแลรักษาห้องประชุมประจำหมู่บ้านหรือตำบล เป็นอันดับแรก ร้อยละ 68.6 การรับรู้เป็นอันดับรองลงมา คือ การส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม ร้อยละ 66.7 และส่งเสริมการศึกษา ร้อยละ 65.7

4. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศ และประชาชนในแต่ละภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง พบที่มีการรับรู้ในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ คือ กิจกรรมการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ เป็นการรับรู้ที่มีมากที่สุด ร้อยละ 72.1, 70.9, 75.9, 64.7 และ 76.8 ตามลำดับ การรับรู้ของประชาชนในภาพรวมและในแต่ละภาคเป็นอันดับสอง คือ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 43.1, 29.1, 35.2, 45.5 และ 64.6 ตามลำดับ สำหรับการรับรู้การส่งเสริมท่องเที่ยว ประชาชนรับรู้เป็นอันดับสุดท้าย

5. โครงการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง

เป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชา ธิปไตย ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรับรู้โครงการมากกว่าภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และในภาพรวมของทั้งประเทศ ร้อยละ 87.0, 81.8, 79.6 และ 67.6 ตามลำดับ

1.2 การตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยโครงการของ องค์การบริหารส่วนตำบล

1. โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค

ในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมของโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ใน 3 อันดับแรก คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน มีค่าเฉลี่ย 3.89, 3.74 และ 3.73 ตามลำดับ และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์ใน 3 อันดับแรกเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.01, 3.94 และ 3.90 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคเหนือ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด และรองลงมา คือ กิจกรรมการจัดให้มีน้ำประปาใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน มีค่าเฉลี่ย 3.81 สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนภาคเหนือได้รับประโยชน์มากที่สุด และรองลงมา คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.18 การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน มีค่าเฉลี่ย 4.13 และการสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน มีค่าเฉลี่ย 4.09

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ดำเนินการตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน และการสร้างท่อหรือทางระบายน้ำ มีค่าเฉลี่ย 4.14, 3.94 และ 3.84 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับประโยชน์มากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน การสร้างท่อหรือทางระบายน้ำ และการสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน มีค่าเฉลี่ย 4.26, 4.04, 3.96 และ 3.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของประชาชนโดย
โครงการของ อบต.

	ภาค								ค่าเฉลี่ย รวมทุกภาค	
	กลาง		ใต้		ตะวันออกเฉียง เหนือ		เหนือ			
	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์
1. โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค										
1) สร้างและปรับปรุงถนน สะพาน	3.60	3.65	3.61	3.67	3.78	3.96	3.75	4.09	3.69	3.85
2) กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	3.63	3.29	3.50	3.41	3.41	3.63	3.72	3.90	3.58	3.59
3) จัดให้มีน้ำประปาใช้	3.82	3.98	3.77	3.83	4.14	4.26	4.00	4.18	3.89	4.01
4) จัดให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร	2.89	3.33	3.32	3.24	3.60	3.80	3.69	3.83	3.49	3.61
5) จัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน	3.53	3.54	3.71	3.88	3.94	4.04	3.81	4.13	3.73	3.90
6) สร้างท่อหรือทางระบายน้ำ	3.25	3.00	2.92	2.64	3.87	3.96	3.37	3.80	3.36	3.43
7) สร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม	4.00	4.25	3.75	3.95	3.50	3.67	4.00	4.00	3.74	3.94
8) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.38	3.31	3.48	3.39	3.25	3.36	3.56	3.64	3.40	3.42
2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ										
1) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	3.38	3.25	3.38	3.35	3.51	3.59	3.80	4.01	3.54	3.58
2) ส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กอง ทุนต่าง ๆ สหกรณ์	3.53	3.57	3.50	3.56	3.53	3.60	3.83	3.91	3.59	3.66
3) สร้างตลาด	3.00	2.75	3.21	3.21	3.66	3.82	4.00	4.38	3.46	3.45
3. โครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ										
1) ส่งเสริมการศึกษา	3.40	3.39	3.55	3.81	3.75	3.93	3.84	4.03	3.64	3.80
2) ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม	3.55	3.59	3.43	3.47	3.46	3.57	3.60	3.69	3.51	3.58
3) ส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ	3.51	3.53	3.42	3.47	3.63	3.75	3.72	3.90	3.58	3.69
4) สร้าง ศูนย์รักษาสุนัขแมว สุนัข สาธารณะ	3.64	3.64	3.30	3.42	3.74	3.74	3.91	3.96	3.63	3.67
5) สร้าง ศูนย์รักษาห้องประชุม ประจำ หมู่บ้านหรือตำบล	3.23	3.21	3.37	3.50	3.45	3.42	3.63	3.79	3.40	3.46
4. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและ สุขภาพ										
1) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ	3.51	3.52	3.65	3.85	3.93	3.95	3.92	4.17	3.76	3.88
2) ศูนย์รักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.44	3.45	3.52	3.74	3.61	3.65	3.84	3.91	3.57	3.65
3) ส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.23	3.16	3.44	3.50	2.86	3.14	3.67	3.75	3.34	3.38

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ภาค								ค่าเฉลี่ย รวมทุกภาค	
	กลาง		ใต้		ตะวันออกเฉียงเหนือ		เหนือ			
	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์	ตรง	ประโยชน์
5. โครงการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง (เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย)	3.27	3.32	3.10	3.22	3.70	3.70	3.62	3.72	3.45	3.52

ประชาชนในภาคใต้ มีความคิดเห็นว่าการกิจกรรมของโครงการพัฒนาสาธารณูป-โภคของ อบต. ที่ดำเนินการตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน มีค่าเฉลี่ย 3.77, 3.75 และ 3.71 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนในภาคใต้ได้รับประโยชน์มากที่สุด และรองลงมา คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน และการจัดให้มีน้ำประปาใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.95, 3.88 และ 3.83 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคกลาง มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาสาธารณูปโภค ของ อบต. ที่ดำเนินการตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม การจัดให้มีน้ำประปาใช้ และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีค่าเฉลี่ย 4.00, 3.82 และ 3.63 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนภาคกลางได้รับประโยชน์มากที่สุด และรองลงมา คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าข้าม การจัดให้มีน้ำประปาใช้ และการสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน มีค่าเฉลี่ย 4.00, 3.82 และ 3.63 ตามลำดับ

2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ

ในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศ มีความคิดเห็นว่าการกิจกรรมของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่างๆ และสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.59 รองลงมาคือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.54 และกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ

การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ รองลงมาคือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

ประชาชนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ กิจกรรมของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ การสร้างตลาด มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.86 ตามลำดับ และกิจกรรมที่ให้ประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด คือ กิจกรรมการสร้างตลาดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.38 และ 3.82 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคใต้และภาคกลาง มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ กิจกรรมของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.52 ตามลำดับ และกิจกรรมที่ให้ประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด คือ การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่าง ๆ และสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.56 และ 3.57 ตามลำดับ

3. โครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ

ในภาพรวมของประชาชนทั่วประเทศ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมของโครงการพัฒนาสังคม-จิตใจ ที่ดำเนินการตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการศึกษา สร้างดูแลรักษาสนามกีฬาสวนสาธารณะ และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.64, 3.63 และ 3.58 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ได้รับประโยชน์ใน 3 อันดับแรกคือ ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และสร้างดูแลรักษาสนามกีฬา สวนสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 3.8, 3.69 และ 3.67 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคเหนือ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ สร้างดูแลรักษาสวนสาธารณะ ส่งเสริมการศึกษา และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.91, 3.84 และ 3.72 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ให้ประโยชน์กับประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการศึกษา สร้างดูแลรักษาสนามกีฬา สวนสาธารณะ และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 4.03, 3.96 และ 3.90 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการศึกษา สร้างดูแลรักษาสนามกีฬา สวนสาธารณะ และส่งเสริม เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.75, 3.74 และ 3.63 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ให้ประโยชน์กับประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และสร้างดูแลรักษาสนามกีฬา สวนสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 3.93, 3.75 และ 3.74 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคใต้ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.55, 3.43 และ 3.42 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ต่อประชาชนใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมการศึกษา สร้างดูแลรักษาห้องประชุมประจำหมู่บ้านหรือตำบล ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.81, 3.50, 3.47 และ 3.47 ตามลำดับ

ประชาชนในภาคกลาง มีความคิดเห็นว่างิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนใน 3 อันดับแรก คือ สร้างดูแลรักษาสนามกีฬา สวนสาธารณะ ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มีค่าเฉลี่ย 3.64, 3.55 และ 3.51 ตามลำดับ และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์กับประชาชนใน 3 อันดับแรกเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64, 3.59 และ 3.53 ตามลำดับ

4. โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศ และประชาชนในแต่ละภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ของ อบต. ที่ดำเนินการไปนั้น กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในภาพรวม และในแต่ละภาคมากที่สุด คือ การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ มีค่าเฉลี่ย 3.76, 3.92, 3.93, 3.65 และ 3.51 ตามลำดับ กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในอันดับรองลงมาของประชาชนในภาพรวม และในแต่ละภาค คือ ดูแลรักษา

สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.57, 3.84, 3.61, 3.52 และ 3.44 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุดของประชาชนในภาพรวมทั้งประเทศและประชาชนในแต่ละภาค คือ การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ มีค่าเฉลี่ย 3.88, 4.17, 3.95, 3.85 และ 3.52 ตามลำดับ และกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์รองลงมา คือ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.65, 3.91, 3.65, 3.74 และ 3.45 ตามลำดับ

5. โครงการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง (เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย)

ประชาชนในภาพรวมของทั้งประเทศ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมทางด้านการเมืองตรงกับความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.45 เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละภาค พบว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นว่างิจกรรมทางด้านการเมือง ตรงกับความต้องการของประชาชนมากกว่าภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีค่าเฉลี่ย 3.70, 3.62, 3.27 และ 3.10 ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนได้รับประโยชน์ในภาพรวมของประชาชนทั้งประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อเปรียบเทียบกับในแต่ละภาค พบว่า ประชาชนในภาคเหนือมีความคิดเห็นว่างิจกรรมทางการเมืองมีประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีค่าเฉลี่ย 3.72, 3.70, 3.32 และ 3.22 ตามลำดับ

1.3 สรุปการรับรู้และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ในโครงการต่าง ๆ ของ อบต.

ประชาชนในภาพรวมของทั้งประเทศ ได้รับรู้กิจกรรมของโครงการที่ อบต. ดำเนินการมากที่สุด คือ ประชาชนร้อยละ 83.0 รับรู้การสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน ประชาชนมากกว่าร้อยละ 70.0 รับรู้โครงการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนต่างๆ และสหกรณ์ การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ และการส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในภาค

ต่างๆ คือ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีการรับรู้กิจกรรมการสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน มากที่สุด ขณะที่ประชาชนในภาคเหนือ รับรู้กิจกรรมการส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ มากที่สุด

การตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีต่อโครงการ อบต. สรุปความเห็นของประชาชนในภาพรวม มีความเห็นว่ากิจกรรมการจัดให้มีน้ำประปาใช้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด และประชาชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้มากที่สุดเช่นกัน อันดับรองลงมาที่ตรงกับความต้องการของประชาชน คือ กิจกรรมป้องกันโรคและ ระวังโรคติดต่อ การสร้างท่าเทียบเรือ ชำม และการจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน สำหรับกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์รองลงมา คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าชำม การจัดให้มีไฟฟ้า ไฟถนน และการป้องกันโรคและ ระวังโรคติดต่อ เมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนในแต่ละภาค พบว่า ประชาชนในภาคเหนือ มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าชำม และการสร้างตลาดและกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ การสร้างตลาด ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมของ อบต. ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ การจัดให้มีน้ำประปาใช้ และเป็นกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุดเช่นกัน ประชาชนในภาคใต้มีความเห็นว่า กิจกรรมการจัดให้มีน้ำประปาใช้ ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด แต่กิจกรรมที่ให้ประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าชำม ประชาชนในภาคกลางมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด คือ การสร้างท่าเทียบเรือ ท่าชำม และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด

2. ความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชน

การดำเนินงานของ อบต. ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง” ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง โดยในแบบสอบถามส่วนหนึ่งได้ใช้ข้อความที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองได้ของชุมชน ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ที่เป็นศูนย์รวมในการพัฒนาชุมชน แหล่งเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพของราษฎร ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชนทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ในการศึกษาได้ทำการศึกษาในภาพรวมทั้ง 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ โดยศึกษาแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ คือ ความสนใจในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ความเป็นผู้นำของชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหายาเสพติด การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียงหรือเครือข่าย การได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ และเศรษฐกิจในชุมชน ตามลำดับ

การศึกษาความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชนในภาพรวมพบว่าประชาชนมีความเห็นว่า ชุมชนสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.62 โดยประชาชนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเห็นว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้สูงกว่าภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.14 และ 72.55 ตามลำดับ ในขณะที่ประชาชนในภาคใต้มีความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.77 เท่านั้น (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การประเมินความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ต่ำสุด	สูงสุด	จำนวน
กลาง	65.99	17.50	10	100	94
ใต้	58.77	20.83	0	100	102
ตะวันออกเฉียงเหนือ	72.55	16.67	30	100	108
เหนือ	76.14	16.89	10	100	110
รวม	68.62	19.16	0	100	414

ตารางที่ 4 การให้คะแนนประเมินสภาพของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

(คะแนนเฉลี่ย)

สภาพชุมชน	ภาค				
	กลาง	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ	ค่าเฉลี่ยรวม ทุกภาค
1. โครงการเช่นทรัพย์สินสูญหาย ถูกจับปล้น	1.06	0.50	0.57	0.67	0.70
2. ผู้ล้นการพลัน (ทุกประเภท)	0.81	1.21	1.07	1.39	1.13
3. ผู้ล้นหายได้คืน	2.28	2.12	2.11	2.54	2.26
4. ผู้ติดยาเสพติด (ทุกประเภท)	1.59	1.08	1.02	1.32	1.24
5. ผู้ค้ายาเสพติด (ทุกประเภท)	0.95	0.59	0.51	0.66	0.67
6. ผู้ที่มีความรู้ที่สามารถเป็นที่ปรึกษาของชาวบ้านได้	1.29	1.44	1.55	1.62	1.48
7. การชุมนุมหรือจัดประชุมชาวบ้านเพื่อขอความคิดเห็น	1.70	1.62	1.87	1.84	1.76
8. ความร่วมมือทั้งร่างกายและทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	1.65	1.79	2.45	2.37	2.08
9. ผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งกันชนผู้ใหญ่บ้านสมาชิก อบต.	1.56	1.46	1.85	1.56	1.61
10. ผู้ที่ลงสมัครเป็น สจ. (ที่อยู่ในหมู่บ้านนี้)	0.33	0.28	0.09	0.03	0.18
11. ผู้ลงสมัครเป็น สส. หรือ สว. (ที่อยู่ในหมู่บ้านนี้)	0.17	0.23	0.06	0.07	0.13
12. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน	2.50	2.19	2.84	2.75	2.58
13. การให้ความช่วยเหลือแก่คนในหมู่บ้านอื่น	2.11	1.97	2.62	2.31	2.26
14. หมู่บ้านของท่านมีหน่วยงานจากภาครัฐเข้ามาดูแล	1.58	1.31	1.41	1.63	1.48
15. หมู่บ้านของท่านมีหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาดำเนินโครงการ	0.34	0.53	0.44	0.41	0.43
16. การรวมกลุ่มของชาวบ้าน (เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน สหกรณ์) ที่มีความเข้มแข็ง (มีความต่อเนื่อง)	1.36	1.12	1.68	1.56	1.44

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(คะแนนเฉลี่ย)

สภาพชุมชน	ภาค				
	กลาง	ใต้	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	ค่าเฉลี่ยรวมทุกภาค
17. แหล่งเงินทุนในระบบ (ที่คิดอัตราดอกเบี้ยแพง ๆ) ในหมู่บ้านของท่าน	1.20	1.21	1.00	0.81	1.05
18. คนที่กู้เงินจากแหล่งเงินทุนในระบบ (ดอกเบี้ยแพง) ในหมู่บ้านของท่าน	1.29	1.34	0.96	0.81	1.08
19. การชุมนุมหรือรวมกลุ่มโดยชาวบ้านเรียกร้องเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจแก่ชุมชนของท่าน	0.53	0.54	0.38	0.42	0.42
20. แหล่งรองรับผลผลิตของท้องถิ่น (เช่น ตลาดคนกลาง สหกรณ์)	1.26	1.57	0.44	0.75	0.97
21. พลังของชุมชนในการเรียกร้องหรือรักษาสผลประโยชน์ของชุมชน	0.51	0.75	0.80	0.83	0.70

2.1 การประเมินสภาพของชุมชนด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มองว่า ชุมชนของตนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และการมีกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ชุมชนมีการพึ่งตนเองได้ในระดับสูง คือ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน และการให้ความช่วยเหลือแก่คนในหมู่บ้านอื่น สำหรับสภาพปัญหาสังคมที่อาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนาให้ชุมชนมีการพึ่งตนเอง ได้แก่ ภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งพบว่าประชาชนทุกภาคมีการเล่นหวยได้ดินในระดับสูง

สำหรับประเด็นที่ประชาชนในชุมชนมองว่า ชุมชนของตนยังมีน้อย ควรที่จะส่งเสริมให้มากขึ้นต่อไป เพื่อสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ การสร้างพลังชุมชนเพื่อเรียกร้องหรือรักษาสผลประโยชน์ของชุมชน การชุมนุมหรือรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐให้ความสนใจแก่ชุมชนของตน ส่วนเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือ การโจรกรรมทรัพย์สิน การฉ้อโกงประชาชน เห็นว่ายังมีน้อยซึ่งเป็นสิ่งที่ดี แต่ประเด็นที่น่าสังเกต คือ เรื่องการระบาดของยาเสพติด ซึ่งภาคกลางมีมากกว่าภาคอื่นๆ

2.2 ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมประชาชนที่มีความสนใจมีส่วนร่วมในการทำงานให้ชุมชน โดยการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิก อบต. โดยเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน พบว่า มีประมาณ 4.33 คน ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีผู้สนใจในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย คือ 4.80, 4.56 และ 4.49 ตามลำดับ แต่ภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย คือ 3.53

ตารางที่ 5 จำนวนผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิก อบต. โดยเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน

ภาค	จำนวนผู้สมัคร (คน)				
	เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ต่ำสุด	สูงสุด	จำนวน
กลาง	4.56	1.74	2	9	100
ใต้	4.49	2.02	2	10	102
ตะวันออกเชียงเหนือ	4.80	1.66	1	9	108
เหนือ	3.53	1.16	2	7	110
รวม	4.33	1.73	1	10	420

2.3 ความเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน

ในการศึกษาพบว่า ตามทัศนะของประชาชนยังเห็นว่า กำหนดผู้นำหมู่บ้าน เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนมากกว่าบุคคลอื่น ทั้งในภาพรวมทั่วประเทศและในแต่ละภาค

ตารางที่ 6 ผู้ที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชน เรียงตามลำดับ 1-3 (ร้อยละ)

บุคคล (เลือก 3 ลำดับ)	ภาค											
	กลาง			ใต้			ตะวันออกเชียงเหนือ			เหนือ		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1. ประธาน อบต.	21.0	14.0	9.0	8.8	21.6	30.4	13.9	20.4	0.9	27.3	15.5	3.6
2. ปลัด อบต.	2.0	5.0	5.0	1.0	4.9	9.8	2.8	2.8	0.9	1.8	5.5	1.8
3. กำหนด/ผู้นำหมู่บ้าน	49.0	25.0	8.0	69.6	18.6	3.9	64.8	16.7	0.9	48.2	13.6	4.5
4. สมาชิก อบต.	14.0	19.0	21.0	13.7	31.4	20.6	13.0	17.6	6.5	12.7	17.3	9.1
5. ผู้นำทางศาสนา	3.0	10.0	11.0	2.9	4.9	8.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
6. อื่น ๆ เช่น ครู พัฒนากร	10.0	3.0	4.0	3.9	1.0	0.0	6.5	0.9	0.9	9.1	0.0	2.7

2.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน เช่น เรื่องทรัพย์สินสูญหาย การถูกจี้ปล้น มีมากน้อยเพียงใด พบว่า ประชาชนในภาคกลางมีปัญหาในเรื่องโจรกรรมมากกว่าภาคอื่น ๆ และมากกว่าร้อยละ 50 ของหมู่บ้านในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ไม่มีปัญหาทางด้านนี้เลย (ตารางที่ 7)

2.5 การเล่นการพนัน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านทุกภาคเห็นว่าระดับปัญหาในการเล่นการพนันในชุมชนอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีการเล่นในระดับมากกว่าภาคกลางและภาคใต้

นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสังเกตคือการเล่นการพนันหวยใต้ดินจะมีมากกว่าการเล่นการพนันชนิดอื่นๆ คือ ประชาชนในชุมชนทุกภาคจะมีการเล่นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะภาคเหนือจะมีอัตราส่วนของการเล่นการพนันหวยใต้ดินมากกว่าภาคอื่น ๆ คือ มีการเล่นในระดับมากถึงร้อยละ 67.3 รองลงมาคือภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ (ร้อยละ 48.4, 43.5 และ 37.3)

2.6 ยาเสพติด

ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดในหมู่บ้านทุกภาคของไทย อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยประชาชนในภาคกลางเห็นว่าปัญหาผู้ติดยาเสพติดมีมากกว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

ส่วนผู้ค้ายาเสพติด ประชาชนในภาคกลางมีความเห็นว่าในหมู่บ้านของตนมีปัญหาเรื่องผู้ค้าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 9.3 ซึ่งสูงกว่าภาคอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนเห็นว่าในหมู่บ้านของตนไม่มีผู้ค้าถึงร้อยละ 57.8 แสดงว่าปัญหาเรื่องยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาน้อยสุด รองลงมา คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ตามลำดับ

2.7 การให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

สำหรับประเด็นคำถาม ในหมู่บ้านมีการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อขอความคิดเห็น และการให้ความร่วมมือทั้งร่างกายและทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่เกือบทุกภาค เห็นว่า ยังอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่ประชาชนในหมู่บ้านมีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาท้องถิ่นสูงกว่าภาคอื่น ๆ กล่าวคือ ประชาชนเห็นว่ามีความร่วมมือร่วมใจกันในระดับมาก ถึงร้อยละ 64.8 รองลงมา คือ ภาคเหนือ มีร้อยละ 56.3 ภาคใต้ ร้อยละ 22.5 และภาคกลาง ร้อยละ 14.4

2.8 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการที่ได้สอบถามประชาชนว่ามีผู้ที่สนใจลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ หรือไม่ เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่ สมาชิก อบต. การลงสมัครเป็น ส.ว. และ ส.ส. ของประชาชนในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีความสนใจการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าในระดับประเทศ กล่าวคือ มีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก สูงกว่าการลงสมัครเป็น ส.ส. และ ส.ว. โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนในหมู่บ้านให้ความสนใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. ในระดับมาก ร้อยละ 18.5 สูงกว่าภาคอื่น ๆ ส่วนการเมืองในระดับประเทศ ประชาชนในหมู่บ้าน ร้อยละ 80 ขึ้นไปเห็นว่าไม่มีการลงสมัครเป็น ส.จ. ส.ว. และ ส.ส. เลย

2.9 ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ความมีน้ำใจ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน)

ในการศึกษาได้สอบถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใน 2 ระดับ คือ ระดับในหมู่บ้านและระดับเครือข่าย หรือหมู่บ้านอื่น พบว่า ในภาพรวมประชาชนในหมู่บ้านเดียวกันมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับมาก ร้อยละ 65.6 โดยเฉพาะประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและ

กันในระดับมาก มีถึงร้อยละ 87.1 และร้อยละ 77.3 ตามลำดับ สูงกว่าภาคกลางและภาคใต้

ในระดับเครือข่าย คือ ระหว่างหมู่บ้านใกล้เคียง พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการให้ความช่วยเหลือแก่หมู่บ้านอื่นในระดับมาก ถึงร้อยละ 67.4 ซึ่งสูงกว่าภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

2.10 การได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก (ภาครัฐและภาคเอกชน)

จากการศึกษาพบว่า การได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน แต่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ภาคเหนือจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐในระดับมาก สูงกว่าภาคอื่น ๆ คือ ได้รับร้อยละ 27.5 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ตามลำดับ ส่วนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนอยู่ในระดับน้อยมาก โดยเฉพาะภาคกลางประชาชนร้อยละ 76.3 เห็นว่า ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาคเอกชนเลย

2.11 เศรษฐกิจชุมชน

ในเรื่องของเศรษฐกิจชุมชน ได้สอบถามความเห็นในประเด็นการรวมกลุ่มของชาวบ้าน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน สหกรณ์ แหล่งเงินทุน และคนที่ให้กู้หรือนายทุนนอกระบบ พบว่าแหล่งรองรับผลิตผลของท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นว่า ไม่มีแหล่งรองรับผลิตผลของท้องถิ่นถึงร้อยละ 65.7 ซึ่งสูงกว่าภาคอื่น ๆ

แหล่งเงินทุนนอกระบบ (ที่คิดอัตราดอกเบี้ยแพง) ในหมู่บ้าน และผู้ที่กู้เงิน จากการศึกษพบว่า ทุกภาคส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ให้กู้ในระดับมากสูงกว่าภาคอื่น ๆ คือ ร้อยละ 9.3 แต่ในขณะเดียวกันก็มีบางหมู่บ้านที่ไม่มีแหล่งเงินทุนนอกระบบเลย ร้อยละ 33.3 ซึ่งก็สูงกว่าภาคอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ในส่วนของผู้ที่กู้เงินพบว่า ส่วนใหญ่ของทุกภาคอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ภาคกลางมีคนที่ยืมจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ (ดอกเบี้ยแพง) ในหมู่บ้าน ในระดับมาก คือ ร้อยละ 13.1 สูงกว่าภาคอื่น ๆ ส่วนภาคเหนือ ไม่มีผู้กู้เงินนอกระบบเลย สูงกว่าภาคอื่น ๆ คือ ร้อยละ 49.1

2.12 การรวมพลังหรือรวมกลุ่มของชุมชน

ในเรื่องของพลังชุมชนในการเรียกร้องผลประโยชน์ หรือให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของชุมชน พบว่าในภาพรวมประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.8 ไม่มีการเรียกร้องเลย โดยภาคกลางไม่มีการรวมพลังชุมชนถึงร้อยละ 61.9 ซึ่งสูงกว่าภาคอื่น ๆ

ตารางที่ 7 สภาพของชุมชนตามทัศนคติของประชาชน จำนวนตามภาค

ภาค

สภาพชุมชน	ภาค																			
	กลาง			ใต้			ตะวันออกเฉียงเหนือ			เหนือ			รวม							
	ไม่มี เดส	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	น้อย กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง
1. ใจความสั้นหรือยาวเกินไป หลายจุดเริ่มต้น	21.0	59.0	13.0	7.0	55.4	39.6	4.0	1.0	54.7	37.0	4.6	3.7	46.4	42.7	8.2	2.7	44.6	44.4	7.4	3.6
2. ผู้แต่งบทกวี (ทุกประเภท)	33.3	52.1	14.6	0.0	12.7	60.8	19.6	6.9	32.4	38.9	17.6	11.1	15.5	43.6	27.3	13.6	23.3	48.6	20.0	8.1
3. ผู้ที่แต่งกลอนได้	2.1	16.5	33.0	48.4	4.9	15.7	42.1	37.3	4.7	23.1	28.7	43.5	3.6	6.4	22.7	67.3	3.9	15.3	31.4	48.4
4. ผู้ที่แต่งกลอนได้ดี	4.0	35.4	28.0	22.6	25.5	49.0	17.6	7.9	31.8	43.9	15.0	9.3	20.4	48.1	10.2	21.3	23.2	44.4	17.3	15.1
5. ผู้แต่งกลอนได้ดี (ทุกประเภท)	44.2	25.6	20.9	9.3	52.1	40.4	4.3	3.2	57.8	33.3	8.9	0.0	54.4	31.1	8.7	5.8	52.5	32.7	10.4	4.4
6. ผู้ที่มีคนรู้จักที่แต่งกลอนได้ดี หรือกลอนกลอนได้ดี	15.6	45.8	32.3	6.3	10.8	39.2	45.1	4.9	3.7	53.7	26.9	15.7	0.9	51.4	32.1	15.6	7.5	47.7	34.0	10.8
7. การแต่งกลอนหรือกลอน บ้านที่แต่งกลอนได้ดี	5.1	39.6	34.7	20.4	7.3	34.3	46.1	11.8	0.9	39.3	31.8	28.0	0.9	42.3	28.4	28.4	3.6	38.9	35.1	22.4
8. ความสนใจที่แต่งกลอนและ บทกวีสั้นหรือที่แต่งกลอน	9.3	30.9	45.4	14.4	8.8	25.5	43.2	22.5	2.8	13.9	18.5	64.8	0.9	17.3	25.5	56.3	5.3	21.6	32.6	40.5
9. ผู้ที่แต่งกลอนหรือแต่งกลอน ผู้แต่งบ้านแต่งกลอน	3.2	47.9	38.5	10.4	10.8	46.1	29.4	13.7	0.9	31.5	49.1	18.5	0.9	50.9	39.1	9.1	3.8	44.0	39.2	13.0
10. ผู้ที่แต่งกลอนเป็นกลอน หรือบ้าน	78.8	11.1	8.1	2.0	78.3	15.8	5.9	0.0	90.7	9.3	0.0	0.0	96.4	3.6	0.0	0.0	86.4	9.8	3.3	0.5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(ร้อยละ)

สภาพชุมชน	ภาค																			
	ภาคกลาง				ใต้				ตะวันออกเฉียงเหนือ				เหนือ				รวม			
	ไม่มี เคย	น้อย	ปาน กลาง	มีมาก	ไม่มี เคย	น้อย	ปาน กลาง	มีมาก	ไม่มี เคย	น้อย	ปาน กลาง	มีมาก	ไม่มี เคย	น้อย	ปาน กลาง	มีมาก	ไม่มี เคย	น้อย	ปาน กลาง	มีมาก
1. ผู้ที่ลงสมัครเป็นสส. หรือ สว. (ที่อยู่ในหมู่บ้าน)	86.7	9.2	4.1	0.0	83.3	10.8	5.9	0.0	93.5	6.5	0.0	0.0	92.7	7.3	0.0	0.0	89.2	8.4	2.4	0.0
2. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในกลุ่มบ้าน	0.0	6.1	37.8	56.1	2.0	16.7	42.1	39.2	0.9	0.9	11.1	87.1	0.9	0.9	20.9	77.3	0.9	6.0	27.5	65.6
3. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกัน ในกลุ่มบ้านอื่น	6.3	15.6	38.5	39.6	5.9	23.5	38.2	32.4	0.9	3.7	28.0	67.4	3.6	8.2	41.8	46.4	4.2	12.5	36.6	46.7
4. หมู่บ้านของทำนุบำรุงงาน จากภาครัฐเข้ามายุติ	13.3	27.6	46.9	12.2	22.5	28.4	44.2	7.9	14.8	45.4	24.1	15.7	7.4	49.5	15.6	27.5	14.4	38.1	32.1	15.4
5. หมู่บ้านของทำนุบำรุงงาน ภาคเอกชนบ้านด้านในของ เกาะ	76.3	13.4	10.3	0.0	60.7	26.5	11.8	1.0	63.9	26.7	6.5	0.9	69.7	22.0	5.5	2.6	67.5	22.8	8.4	1.3
6. การรวมกลุ่มของชาวบ้าน(เช่น กลุ่มอาชีพกลุ่มแม่บ้าน สหกรณ์)ที่มีความเข้มแข็ง(ได้ ความต่อเนื่อง)	25.0	31.3	26.0	17.7	27.5	37.2	31.4	3.9	5.6	36.1	43.5	14.8	4.5	51.8	26.4	17.3	15.1	39.4	32.0	13.5

3. บทบาทของ อบต. ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

ในภาพรวมของประเทศพบว่า บทบาทของ อบต. ในการเสริมสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเอง ยังอยู่ในระดับที่น้อยถึงปานกลาง บทบาทที่สำคัญคือ การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รองลงมา คือ การสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การสร้างความมั่นใจ อบอุ่นใจ กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ให้โอกาสร่วมเสนอแนะนโยบาย จัดให้มีการพบปะสนทนาปัญหาชุมชน สนับสนุนการดูแลกันเอง ตามลำดับ โดยพิจารณาเป็นรายภาคดังนี้ (ตาราง 8)

ภาคกลาง

ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองของ อบต. ประชาชนในชุมชนภาคกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.6 เห็นว่า อบต. มีบทบาทปานกลางในการส่งเสริม ผลการศึกษาพบว่าบทบาทที่ประชาชนมีความเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมในระดับมาก คือ บทบาทในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ (ร้อยละ 42.8) บทบาทในการสร้างความมั่นใจและอบอุ่นใจให้แก่ประชาชน (ร้อยละ 29.3) การจูงให้ประชาชนมีส่วนร่วม (ร้อยละ 21.3) และการสร้างความสัมพันธ์ การเชื่อมโยงระหว่างชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน (ร้อยละ 21.3)

บทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองในระดับปานกลางที่สำคัญคือ บทบาทที่ อบต. ได้กระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา (ร้อยละ 44.1) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการดูแลกันเอง (ร้อยละ 43) การเป็นองค์กรที่สามารถระดมทรัพยากรบุคคลและเงินทองเพื่อการพัฒนาชุมชนได้ (ร้อยละ 42.7)

บทบาทที่มีต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองน้อยที่สำคัญได้แก่ การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน (ร้อยละ 42.8) รองลงมาเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (ร้อยละ 38) และการสนับสนุนความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชน (ร้อยละ 38)

ส่วนในบทบาทของ อบต. ที่ประชาชนในชุมชนเห็นว่า ในการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองนั้น อบต. ไม่มีบทบาทเหล่านี้เลยคือ บทบาท อบต. ในการต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนได้ (ร้อยละ

26.4) การสนับสนุนให้ชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือชุมชนอื่นได้ (ร้อยละ 21.4) และการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. (ร้อยละ 16)

จากการประเมินบทบาทของ อบต. ต่อการสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเอง (ตารางที่ 9) จากคะแนนสูงสุดเท่ากับ 4 ประชาชนเห็นว่า อบต. มีบทบาทในการสนับสนุนให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย 2.59 พิจารณาในบทบาทของ อบต. ในด้านต่างๆ บทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีมากหรือสำคัญต่อการสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองโดยเฉลี่ยคือ การเป็นแหล่งที่ให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้าน (คะแนนเฉลี่ย 2.65) การสร้างความมั่นใจและความอุ่นใจแก่ประชาชน (คะแนนเฉลี่ย 2.60) การสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการสำคัญๆ ของชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 2.57) และการกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา (คะแนนเฉลี่ย 2.57) ตามลำดับ

ภาคใต้

ประชาชนในชุมชนภาคใต้ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.6 เห็นว่า อบต. มีบทบาทน้อยในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง (ตารางที่ 8) ผลการศึกษาพบว่าบทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมในระดับมากคือ บทบาทในการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการในชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ (ร้อยละ 37.3) การสนับสนุนให้คนชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของชุมชน (ร้อยละ 23.5) บทบาทในการสร้างความมั่นใจและอุ่นใจให้แก่ประชาชน (ร้อยละ 20.6) และบทบาท อบต. ในการกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา (ร้อยละ 20.6)

บทบาทสำคัญที่ประชาชนเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองในระดับปานกลางคือ บทบาท อบต. ในการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการในชุมชน เช่นเดียวกับบทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีมากต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง (ร้อยละ 38.2) รองลงมาคือ บทบาทที่อบต. เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบาย (ร้อยละ 36.3) การสนับสนุนให้ชุมชนมีการดูแลกันเอง (ร้อยละ

35.6) และการสร้างความมั่นใจและความอบอุ่นใจแก่ชุมชน (ร้อยละ 35.3)

บทบาทที่มีน้อยต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง มากที่สุดได้แก่ บทบาทในการเป็นองค์กรที่สามารถระดมทรัพยากรบุคคลและเงินทอง เพื่อการพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 48) รองลงมาเป็นบทบาทในการ สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเชื่อมโยงกับภายนอกทั้ง ภาครัฐและเอกชน (ร้อยละ 47.1) การสนับสนุนให้ชุมชนมีความเป็น น้ำหนึ่งใจเดียวกัน (ร้อยละ 46.1) และการจัดให้มีการพบปะสนทนา เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 43.1)

บทบาทของ อบต.ที่ประชาชนในชุมชนเห็นว่า ในการเสริมสร้าง ให้ชุมชนพึ่งตนเองนั้น อบต. ไม่มีบทบาทเหล่านี้เลยมีมากที่สุดในด้าน การสนับสนุนให้ชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอื่นได้ (ร้อยละ 22.5) รองลงมาเป็นความสามารถในการต่อรองผลประโยชน์ไม่ ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนได้ (ร้อยละ 20.6) และ การให้ความรู้ทาง การเมืองแก่ประชาชน (ร้อยละ 19.6)

พิจารณาค่าเฉลี่ยของความมากน้อยของบทบาทที่มีต่อการเสริม สร้างให้ชุมชนพึ่งตนเอง ประชาชนเห็นว่า อบต. มีบทบาทปานกลาง มี ต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเอง พิจารณาในแต่ละบทบาท บทบาท ที่มีต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองมากที่สุดคือ การพัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่นถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ ในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.04) รองลงมาเป็นบทบาทในด้าน สนับสนุนให้คนใน ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญๆของชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 2.55) การสร้างความมั่นใจและอุ่นใจให้แก่ประชาชนในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 2.53) และการสนับสนุนให้ชุมชนดูแลกันเอง (คะแนนเฉลี่ย 2.45)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชาชนในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 60 (ตารางที่ 8) เห็นว่า อบต. มีบทบาทในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 29.6) ถึงมาก (ร้อยละ 32.4) ผลการ ศึกษาพบว่าบทบาทที่ ประชาชนเห็นว่ามีความต่อการส่งเสริมนี้ ที่สำคัญ คือการสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญๆ ของชุมชน

(ร้อยละ 66.4) รองลงมาเป็นการให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านได้ (ร้อยละ 47.2) การสร้างความมั่นใจ อุ่นใจแก่คนในชุมชน (ร้อยละ 45.8) การสนับสนุนให้คนในชุมชนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (ร้อยละ 45.4) และการให้ชุมชนร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. (ร้อยละ 45.3)

บทบาทสำคัญที่ประชาชนเห็นว่ามีการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองในระดับปานกลางมีมากที่สุดบทบาท อบต. ในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่นถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ ในชุมชน (ร้อยละ 47.2) รองลงมาเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา (ร้อยละ 42.6) สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน เชื่อมโยงกับภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน (ร้อยละ 41.7) และการสนับสนุนให้ชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอื่นได้ (ร้อยละ 41.7)

บทบาทที่มีน้อยต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง ที่สำคัญได้แก่ บทบาทในการสนับสนุนให้ชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอื่นได้ (ร้อยละ 30.6) การต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนของท่านได้ (ร้อยละ 28.7) และการระดมทรัพยากรบุคคลและเงินทองเพื่อการพัฒนาชุมชนได้ (ร้อยละ 25.9)

บทบาทที่ประชาชนเห็นว่าไม่มีเลยของ อบต.ต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองที่สำคัญคือ บทบาทในการต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนของท่านได้ (ร้อยละ 15.7)

บทบาท อบต. ที่มีต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีคะแนนเฉลี่ย 2.81 จากคะแนนเต็ม 4 บทบาทที่สำคัญที่มีต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองคือ กานสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.54) การที่ อบต.เป็นแหล่งที่ปรึกษาแก่ชาวบ้านได้ (คะแนนเฉลี่ย 3.44) ความรู้สึกที่ อบต.มีภารกิจในการสร้างความมั่นใจและความอุ่นใจแก่คนในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.37) การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าไปร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. (คะแนนเฉลี่ย 3.27) และบทบาทในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่นถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ ในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.26)

ภาคเหนือ

ประชาชนในชุมชนภาคกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.3) เห็นว่า บทบาท อบต. มีระดับปานกลางในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง ผลการศึกษาพบว่าบทบาทสำคัญที่ประชาชนมีความเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมนี้ในระดับมากที่สุดคือ บทบาทในการสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน (ร้อยละ 52.7) บทบาทในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่นถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ ในชุมชน (ร้อยละ 51.8) การที่ อบต.จัดให้มีการพบและสนทนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 50) และการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าไปร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. (ร้อยละ 45.5)

บทบาทสำคัญที่ประชาชนเห็นว่ามีต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองในระดับปานกลางคือ อบต.เป็นแหล่งที่ให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้าน (ร้อยละ 48.7) อบต. ได้ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน (ร้อยละ 47.3) และการกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา (ร้อยละ 42.2)

บทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีน้อยต่อการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง ที่สำคัญได้แก่ การสนับสนุนให้ชุมชนของท่านสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอื่นได้ (ร้อยละ 47.3) สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเชื่อมโยงกับภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน (ร้อยละ 46.4) และการที่ อบต.มีความสามารถในการต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนได้ (ร้อยละ 34.5)

ในความคิดเห็นของประชาชนในบทบาทที่ อบต. ไม่มีเลยในการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเอง ที่สำคัญได้แก่ ความรู้สึกที่ อบต. มีความสามารถในการต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนได้ (ร้อยละ 16.4) และการสนับสนุนความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชน (ร้อยละ 10.9)

ตารางที่ 8 บทบาทของ อบต. ต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองในทัศนะของประชาชน

(ร้อยละ)

บทบาทของ อบต.	ภาค																			
	กลาง				ใต้				ตะวันออกเฉียงเหนือ				เหนือ				รวม			
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. อบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนทำงานส่วนท้องถิ่นของตนเองได้	11.1	24.4	45.6	18.9	11.5	50.6	37.9	0.0	8.4	29.6	29.6	32.4	0.9	33.0	41.3	24.8	7.6	34.0	38.3	20.1
2. อบต. สนับสนุนให้ชุมชนพึ่งพาตนเองโดยให้ชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มอาชีพ	21.4	29.8	40.5	8.3	22.5	40.2	32.4	4.9	4.6	30.6	41.7	23.1	2.7	47.3	30.0	20.0	12.1	37.4	35.9	14.6
3. อบต. สนับสนุนการตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นระหว่างชุมชน	12.4	27.0	39.3	21.3	12.7	47.1	32.4	7.8	3.7	22.2	41.7	32.4	3.6	46.4	26.4	23.6	7.9	35.9	34.7	21.5
4. อบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนจัดทำรายงายเกี่ยวกับภาวะของภาครัฐและชุมชน	7.4	29.8	41.5	21.3	5.9	40.2	30.4	23.5	1.9	9.3	22.4	66.4	0.0	18.2	29.1	52.7	3.6	24.0	30.5	41.9
5. อบต. สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำสมุดรายนาม	10.8	30.1	43.0	15.1	5.9	40.6	35.6	17.9	9.3	7.6	40.7	32.4	0.9	26.4	34.5	38.2	6.6	28.4	38.3	26.7

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของ อบต.	ภาค																			
	กลาง				ใต้				ตะวันออกเฉียงเหนือ				เหนือ				รวม			
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก
6. ในภาพที่แสดงสาขานโยบาย (เช่น ถนน ไฟฟ้า สาธารณสุข) ในชุมชนของท่าน	1.0	18.4	37.6	42.8	2.9	21.6	38.2	37.3	0.9	13.0	47.2	38.9	0.9	11.8	35.5	51.8	1.4	16.0	39.7	42.9
7. ท่านรู้สึกว่าการพัฒนาที่มีลักษณะการจ้างคนในพื้นที่และครอบครัวในท้องถิ่น	10.1	30.3	30.3	29.3	5.9	38.2	35.3	20.6	2.8	11.2	40.2	45.8	1.8	18.2	40.9	39.1	5.0	24.2	36.8	34.0
8. ท่านรู้สึกว่าการพัฒนาที่มีลักษณะการจ้างคนนอก อบต. เป็นคนในท้องถิ่นไม่ได้	26.4	36.3	27.5	9.8	20.6	39.2	27.5	12.7	15.7	28.7	32.4	23.2	16.4	34.5	22.7	26.4	19.5	34.5	27.5	18.5
9. อบต. เป็นองค์กรที่พัฒนาชุมชนด้วยทรัพยากรบุคคลและเงินของ อบต. มากกว่าเงินของ อบต. ที่พัฒนาชุมชน	12.5	32.3	42.7	12.5	11.8	48.0	25.5	14.7	1.9	25.9	32.4	39.8	6.4	23.6	39.1	30.9	7.9	32.2	34.9	25.0

(ร้อยละ)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

บทบาทของ อบต.	ภาค																			
	กลาง				ใต้				ตะวันออกเฉียงเหนือ				เหนือ				รวม			
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก
0. อบต. ได้กระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมกับการพัฒนา	11.8	25.8	44.1	18.3	10.8	38.2	30.4	20.6	1.9	11.1	42.6	44.4	0.9	19.3	42.2	37.6	6.1	23.3	39.8	30.8
1. อบต. ได้ให้การช่วยเหลือแก่ประชาชน	13.3	42.8	28.6	15.3	19.6	40.2	31.4	8.8	2.8	22.2	38.0	37.0	2.7	23.6	47.3	26.4	9.4	31.8	36.6	22.2
2. อบต. มีโครงการให้คนในชุมชนเข้าไปช่วยเหลือหน่วยงานอื่นของ อบต.	16.0	29.7	36.2	18.1	16.7	28.4	36.3	18.6	2.8	20.4	31.5	45.3	0.9	20.0	33.6	45.5	8.7	24.4	34.3	32.6
3. อบต. ได้จัดให้มีการพบปะสนทนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน	5.3	37.2	39.4	18.1	14.7	43.1	25.5	16.7	3.7	15.7	40.8	39.8	0.0	20.0	30.0	50.0	5.8	28.5	33.8	31.9
4. อบต. เป็นแหล่งให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านได้	7.3	30.2	41.7	20.8	14.7	39.2	31.4	14.7	0.0	13.0	39.8	47.2	0.0	17.4	48.7	33.9	5.3	24.6	40.5	29.6
5. ความเป็นมาที่มุ่งได้รกรับของชุมชนทางด้านการศึกษา การสนับสนุนของ อบต.	10.9	38.0	37.0	14.1	18.6	46.1	23.5	11.8	8.3	12.0	34.3	45.4	0.9	20.9	30.0	38.2	12.1	28.6	31.1	28.2

(ร้อยละ)

ในภาคเหนือบทบาท อบต. ที่มีต่อการเสริมสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 จากคะแนนเต็ม 4 ซึ่งมีระดับสูงกว่าภาคอื่นๆ แสดงถึงประชาชนในภาคเหนือเห็นว่า อบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนพึ่งตนเองได้มากกว่าภาคอื่นๆ ส่วนในบทบาทต่างๆ ที่มีต่อการเสริมสร้างดังกล่าวนั้น บทบาทที่ประชาชนเห็นว่ามีความสำคัญต่อการเสริมสร้าง ได้แก่ บทบาทในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.51) รองลงมาเป็นบทบาทในการสนับสนุนให้คนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.44) อบต. ได้จัดให้มีการพบปะสนทนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.35) และการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าไปร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. (คะแนนเฉลี่ย 3.29) (รายละเอียดดัง ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การประเมินบทบาทของ อบต.ต่อการเสริมสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเอง
(คะแนนเฉลี่ย)

การประเมินบทบาทของ อบต. โดยประชาชน	ภาค				ค่าเฉลี่ยทั้ง ประเทศ
	กลาง	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ	
1. อบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนของท่านสามารถ พึ่งตนเองได้	2.59	2.01	2.81	2.95	2.62
2. อบต. สนับสนุนให้ชุมชนของท่านสามารถให้ ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอื่นได้	2.06	1.85	2.80	2.62	2.36
3. อบต. สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนของท่านเชื่อมโยงกับภายนอกทั้งภาครัฐ และเอกชน	2.53	2.04	2.94	2.51	2.51
4. อบต. สนับสนุนให้คนในชุมชนของท่านเข้าไปมี ส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญ ๆ ของชุมชน	2.57	2.55	3.54	3.44	3.05
5. อบต. สนับสนุนให้ชุมชนของท่านมีการดูแลกันเอง	2.52	2.45	2.92	3.17	2.78
6. ในการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการ (เช่น ถนน ไฟฟ้า สวนสาธารณะ) ในชุมชนของ ท่าน	3.17	3.04	3.26	3.51	3.25
7. ท่านรู้สึกว่ อบต. มีการใส่ใจการสร้าง ความมั่ง ใจและความอุ่นใจแก่ท่าน	2.60	2.53	3.37	3.19	2.94
8. ท่านรู้สึกว่ อบต. มีความสามารถในการต่อรอง ผลประโยชน์ไม่ให้ใครมาเอาเปรียบชุมชนของ ท่านได้	1.81	1.93	2.45	2.40	2.17
9. อบต. เป็นองค์กรที่สามารถระดมทรัพยากร บุคคลและเงินทองเพื่อการพัฒนาชุมชนได้	2.30	2.12	3.09	2.85	2.61
10. อบต. ได้กระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนา	2.57	2.39	3.17	3.17	2.89
11. อบต. ได้ให้ความรู้การเมืองแก่ประชาชน	2.18	1.96	3.17	2.95	2.59
12. อบต. เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าไปร่วมเสนอ แผนนโยบายของ อบต.	2.31	2.39	3.27	3.29	2.84
13. อบต. ได้จัดให้มีการพบปะสนทนาเพื่อแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน	2.50	2.19	3.14	3.35	2.82
14. อบต. เป็นแหล่งที่ให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านได้	2.65	2.22	3.44	3.18	2.89
15. ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชุมชนของท่าน เกิดจากการสนับสนุนของ อบต.	2.34	1.94	3.13	2.85	2.58

* ช่วงของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-5

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ อบต.ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหของชุมชน

บทบาทของ อบต.ที่ศึกษาได้แก่ บทบาทของ อบต. ในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ ที่ดินทำกิน สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ชยะ) การอนามัย การประกอบอาชีพและการฝึกอบรม การศึกษา ปัญหายาเสพติด การพนัน เด็ก สตรีคนชรา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งของคนในชุมชน ปัญหาผู้มีอิทธิพล และปัญหาอื่นๆ ประชาชนในแต่ละภาค มีความคิดเห็นในระดับการดำเนินการแก้ไขปัญหเหล่านี้ของ อบต. ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ อบต. ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

(ร้อยละ)

ปัญหา	ภาค																			
	กลาง				ใต้				เหนือ				รวม							
	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่มีเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก				
1. ที่ดินทำกิน	26.5	29.4	20.6	23.5	26.3	18.4	34.2	21.1	25.0	6.3	31.2	37.5	28.6	28.6	7.1	35.7	26.5	21.6	25.4	26.5
2. สาธารณูปโภค ไร้ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ฯลฯ	2.2	20.4	38.7	38.7	6.7	25.8	36.0	31.5	1.3	23.7	42.1	32.9	9.8	22.8	32.6	34.6	5.2	23.1	37.1	34.6
3. การขนส่ง	7.9	15.8	35.5	40.8	7.8	35.9	43.8	12.5	23.5	8.8	41.2	26.5	0.0	0.0	22.2	77.8	10.4	20.9	38.8	30.1
4. การประชาสัมพันธ์ การศึกษา	18.8	23.4	40.6	17.2	27.9	37.7	26.2	8.2	3.7	29.6	48.2	18.5	4.8	47.6	0.0	47.6	17.9	32.4	31.8	17.9
5. การศึกษา	13.3	18.3	40.0	28.4	19.6	27.5	35.3	17.6	3.0	18.2	45.5	33.3	0.0	13.6	36.4	50.0	11.4	20.5	39.2	28.9
6. ปัญหาสุขภาพจิต	33.8	36.2	10.0	20.0	25.4	27.0	31.7	15.9	5.3	38.6	15.8	40.3	4.5	21.2	30.4	43.9	18.4	30.8	21.4	29.4
7. การทำนุ	38.7	27.4	25.8	8.1	27.5	39.1	29.0	4.4	4.5	36.4	25.0	34.1	10.0	23.3	40.0	26.7	23.4	32.7	28.8	15.1
8. เด็กสตรี ศาสนา	13.7	19.6	47.1	19.6	18.5	37.0	27.8	16.7	7.7	19.2	46.2	26.9	0.0	11.4	11.4	77.2	11.4	23.5	33.2	31.9
9. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	26.0	26.0	32.0	16.0	13.0	30.4	37.0	19.6	7.6	15.4	36.5	38.5	7.1	35.7	42.9	14.3	17.1	27.6	35.8	19.5
10. สิ่งแวดล้อม	16.7	25.0	44.4	13.9	6.8	20.5	50.0	22.7	43.7	25.0	18.8	12.5	27.6	38.8	16.7	16.7	18.4	25.4	38.7	17.5
11. ความพึงพอใจของประชาชน	20.0	40.0	35.0	5.0	0.0	47.5	30.0	12.5	5.9	23.5	23.5	47.1	66.7	0.0	22.2	11.1	17.4	36.0	29.2	17.4
12. ปัญหาผู้มั่งคั่ง	40.0	40.0	10.0	10.0	25.9	37.0	25.9	11.2	16.7	50.0	0.0	33.3	0.0	100.0	0.0	0.0	27.3	40.9	18.2	13.6
13. ปัญหาอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0	50.0	0.0	50.0	-	-	-	-	-	50.0	-	50.0

ภาคกลาง

พิจารณาผลการวิเคราะห์จากตาราง โดยแยกการพิจารณาออกเป็นความคิดเห็นในระดับปานกลางถึงมาก และน้อยถึงไม่มีเลย การแก้ไขปัญหที่ประชาชนในชุมชนมีความเห็นว่า อบต.มีการดำเนินงานน้อยถึงไม่มีเลยในจำนวนเกือบเท่ากับผู้ที่เห็นว่ามี การดำเนินงานปานกลางถึงมากคือ การแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน คือประชาชนร้อยละ 44.1 มีความคิดเห็นว่า อบต.มีการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินในระดับปานกลางถึงมาก และอีกร้อยละ 55.9 เห็นว่ามีน้อยถึงไม่มีเลย นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การดำเนินการของ อบต. ที่ประชาชนส่วนใหญ่ คือมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่ามี การแก้ไขปัญหในระดับปานกลางถึงมาก คือ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค (รวมร้อยละ 77.4) มีการแก้ไขปัญหาด้านการอนามัย (รวมร้อยละ 76.3) การประกอบอาชีพ การฝึกอาชีพ (รวมร้อยละ 57.8) การศึกษา (รวมร้อยละ 68.4) ปัญหาเด็กสตรีและคนชรา (รวมร้อยละ 66.7) และสิ่งแวดล้อม (รวมร้อยละ 58.3)

ในส่วนที่ประชาชนส่วนมากคือมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่า อบต. มีการแก้ไขปัญหเหล่านี้น้อยถึงไม่มีเลยคือ การดำเนินงานในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชาชนร้อยละ 70 เห็นว่า อบต.มีการแก้ไขปัญหเหล่านี้น้อยทั้งนี้เนื่องมาจากในชุมชนนั้นมีปัญหเกี่ยวกับยาเสพติดไม่มากนัก เช่นเดียวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการพนัน ความขัดแย้งของคนในชุมชน และปัญหาผู้มีอิทธิพลซึ่งมีน้อย อบต. จึงมีการดำเนินงานแก้ไขปัญหเหล่านี้น้อยจนประชาชนเห็นว่าแทบไม่มีเลย

ภาคใต้

ผลการสำรวจจากตาราง พบว่า มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหหลายด้านที่ประชาชนประมาณครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีปานกลางถึงมาก และอีกครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีน้อยจนถึงไม่มีเลย การดำเนินงานของ อบต. ดังกล่าวคือ ที่ดินทำกิน การอนามัย การศึกษา ปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กสตรีและคนชราความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความขัดแย้งของคนในชุมชน

ในส่วนของการดำเนินการแก้ไขที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า มีปานกลางถึงมากคือ ด้านสาธารณสุขโรค และสิ่งแวดล้อม

ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อบต. มีการแก้ไขปัญหาในเรื่องเหล่านี้น้อยถึงไม่มีเลยคือ การประกอบอาชีพ การฝึกอาชีพ การพั่น และปัญหาผู้มีอิทธิพล

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหาของ อบต. ในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่มีมากในระดับปานกลางถึงมาก (พิจารณาตารางที่ 10) การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ ปัญหาที่ดินทำกิน สาธารณูปโภค การอนามัย การประกอบอาชีพและการฝึกอาชีพ การศึกษา ปัญหาเด็ก สตรีและคนชรา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความขัดแย้งของคนในชุมชน

การดำเนินการแก้ไขปัญหาของ อบต. ที่ประชาชนเห็นว่า มีน้อยถึงไม่มีเลยคือ การแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อม ส่วนการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้าน ยาเสพติด การพั่นนั้นประชาชนร้อยละ 50 เห็นว่ามีน้อยถึงไม่มีเลย และส่วนที่เหลือเห็นว่า มีปานกลางถึงมาก

ภาคเหนือ

จากการศึกษาพบว่าประชาชนในภาคเหนือมีความเห็นว่า อบต. มีการดำเนินการ แก้ไขปัญหาการอนามัย ปัญหาเด็ก สตรีและคนชรา รวมถึง การศึกษาในระดับมากเมื่อเทียบกับการดำเนินการด้านอื่นๆ โดยมีประชาชนที่เห็นด้วยร้อยละ 77.8 77.2 และ 50 ตามลำดับ (พิจารณาตาราง 10) การประกอบอาชีพและฝึกอาชีพมีค่อนข้างสูง (ร้อยละ 47.6)

การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่นับได้ว่ามีในระดับปานกลางถึงมากคือ ด้านสาธารณสุขโรค ยาเสพติด และการพั่น

ส่วนการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน สิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งของคนในชุมชนและปัญหาผู้มีอิทธิพลมีน้อยถึงไม่มีเลย การดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชนเห็นว่า มีน้อยถึงไม่มี และมีปานกลางถึงมากร้อยละ 50 เท่ากัน

จากการศึกษาบทบาทของ อบต. ในความคิดเห็นของประชาชน (พิจารณาตารางที่ 11) พบว่า อบต. มีการดำเนินภารกิจตามสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ในภาคกลางมีปัญหาด้านสาธารณูปโภค การอนามัย การศึกษา เด็ก สตรีและคนชราเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนให้ความเห็นว่า อบต.มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ถนน ชยะ มากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.08 จากคะแนน 4) รองลงมาคือ การอนามัย การศึกษา และพัฒนาเด็ก สตรีและคนชรา (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.08 2.68 และ 2.55 ตามลำดับ)

ภาคใต้มีการดำเนินการในด้านสาธารณูปโภคมากเป็นอันดับหนึ่ง (คะแนนเฉลี่ย 2.84) เช่นเดียวกับภาคกลาง ส่วนอันดับสองกลับเป็นด้านสิ่งแวดล้อม (คะแนนเฉลี่ย 2.70) รองลงมาเป็นด้านการอนามัย(คะแนนเฉลี่ย 2.48) และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (คะแนนเฉลี่ย 2.39)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อบต. มีการดำเนินงานในด้านการศึกษามากที่สุดเท่ากับการดำเนินงานด้านความขัดแย้งของคนในชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 3.24) รองลงมาเป็นด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ถนน ชยะ (คะแนนเฉลี่ย 3.01) การพนัน (คะแนนเฉลี่ย 2.93) ซึ่งมีระดับใกล้เคียงกับด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (คะแนนเฉลี่ย 2.92)

ในภาคเหนือพบว่า อบต.มีการเน้นการในด้านเด็ก สตรีและคนชรา มากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.09) รองลงมาเป็นด้านการศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 3.32) ด้านปัญหายาเสพติด (คะแนนเฉลี่ย 3.23) และสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ถนน ชยะ (คะแนนเฉลี่ย 2.95)

โดยสรุป ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. นี้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเห็นว่า สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา ถนน ชยะ เป็นภารกิจสำคัญที่ อบต. มีการดำเนินงาน และเมื่อเทียบเทียบกับการดำเนินงานด้านอื่น ๆ แล้ว นอกจากการดำเนินงานด้านสาธารณูปโภค แล้วในภาคเหนือยังเน้นด้านการพัฒนาเด็ก สตรีและคนชรา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยให้น้ำหนักกับการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นสำคัญ

3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งตนเอง ของชุมชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีต่อความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน มีการทดสอบทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีตัวแปรอิสระได้แก่ การมีกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาโจรกรรม อบายมุข ยาเสพติด การมีที่ปรึกษา การจัดเวทีชาวบ้าน ความเสียสละ ความสนใจในการเป็นผู้นำ การพัฒนาความช่วยเหลือกันภายในและภายนอกชุมชน การมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาดูแล การรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง การเป็นหนี้ในระบบ แหล่งรองรับผลผลิต การจัดชุมชนหมู่บ้านและการแสดงผลรักษาผลประโยชน์

ใช้วิธีการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยครั้งละ 1 ตัว (Forward) เรียงลำดับความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด (ความสามารถในการพึ่งตนเอง)จนกระทั่งได้สมการถดถอยที่เหมาะสม

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของระดับความสามารถในการพึ่งตนเอง

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	48.940	4.226		11.581	.000
การรวมกลุ่มของชาวบ้านที่มีความเข้มแข็ง	3.380	1.032	.158	3.275	.001
การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่บ้าน	5.050	1.407	.172	3.590	.000
แหล่งรองรับผลผลิต	-2.307	.923	-.119	-2.499	.013
ที่ปรึกษาของชาวบ้าน	2.801	1.173	.115	2.388	.017

R 0.631
R² 0.398
SSE 18.40

พบว่า ตัวแปรที่มีความสำคัญต่อความสามารถพึ่งตนเองของชุมชน มากเรียงตามลำดับคือ การมีการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง การช่วยเหลือ กันภายในชุมชน แหล่งรองรับผลิตผล และการมีที่ปรึกษาของชาวบ้าน ส่วนตัวแปรอื่นๆไม่พบความสัมพันธ์ทางสถิติ

อธิบายได้ว่าการมีกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง (อันได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม) การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน การมีแหล่งรองรับผลิตผลของชุมชน (ได้แก่ตลาด สหกรณ์ คนกลาง) และการมีที่ปรึกษาของชาวบ้าน (อันได้แก่ผู้ทรงภูมิปัญญา ผู้รู้ทั้งหลาย) มีความสัมพันธ์ต่อระดับความสามารถพึ่งตนเองของชุมชน

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทบาทของ อบต. ตามลักษณะงานที่ประชาชนรับรู้จากมากไป น้อย ได้แก่ การพัฒนาสาธารณูปโภค การพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การพัฒนาสังคม-จิตใจ งานเหล่านี้ได้รับการประเมินว่าตรงกับความต้องการของประชาชนค่อนข้างมากโดยเฉพาะงานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การพัฒนาสังคม-จิตใจ การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมืองตามลำดับรวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการดังกล่าวก็มีความสอดคล้องกัน

ระดับความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนจากการประเมินของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้นำในการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนยังให้ความสำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านมาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ประธานอบต. สมาชิกอบต. และปลัดอบต. ตามลำดับ

บทบาทของ อบต. ในการเสริมสร้างและสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ยังอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางโดยมีบทบาทที่ประชาชนเห็นว่าช่วยในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้ชุมชนมีการพึ่งตนเองได้ คือ การพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การสร้างความมั่นใจอบอุ่นใจให้แก่ประชาชน การกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การให้

โอกาสประชาชนร่วมเสนอแนะนโยบายของ อบต. การจัดเวทีชาวบ้าน การสนับสนุนให้มีการดูแลกันเองตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การมีกลุ่มที่มีความเข้มแข็งที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอยู่มากในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน การมีแหล่งรองรับผลิตผลของชุมชนอันได้แก่ ตลาดกลาง สหกรณ์ต่างๆ การมีผู้ทรงภูมิปัญญาเป็นที่ปรึกษาให้แก่ชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานของ อบต. ในระยะเริ่มแรกส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการ อันเป็นที่ต้องการของประชาชนและประชาชนได้ใช้ประโยชน์มาก ซึ่งเมื่อมีการพัฒนางานทางด้านนี้จนถึงจุดอิ่มตัวแล้ว ความต้องการของประชาชนจะเริ่มให้ความสำคัญต่อโครงการด้านพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพการพัฒนาสังคม-จิตใจ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาประชาธิปไตยและการเมือง ตามลำดับ ดังนั้น อบต. จึงต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับทิศทางความต้องการของประชาชนให้ได้

ถึงแม้ว่าบทบาทของ อบต. องค์กรปกครองท้องถิ่นตามกฎหมายได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินภาระกิจมากขึ้นตามลำดับ แต่ประชาชนในท้องถิ่นยังคงมีความผูกพันกับกำนันผู้ใหญ่บ้านมากกว่า เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีการพัฒนามาอย่างยาวนานทำให้ประชาชนเห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนมากกว่าประธานอบต. สมาชิก อบต. และ ปลัด อบต.

ดังนั้น ในการบรรลุภารกิจของการพัฒนาชุมชน อบต. ควรที่จะมีการประสานความร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้นำทางจิตใจของชุมชนให้มากขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

การเพิ่มบทบาทของ อบต. ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นถึงแม้ว่าในบางภารกิจที่ อบต. ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงแต่ อบต. สามารถให้การ

สนับสนุนหรือเป็นที่ปรึกษาแก่ชาวบ้านได้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีบุคลากรทั้งที่มาจากคัดเลือกตั้งและบุคลากรที่เป็นข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถสูง ตัวอย่างเช่น การแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ปัญหาผู้มีอิทธิพล การพนัน ปัญหาที่ดินทำกิน ซึ่งอาจไม่ใช่หน้าที่ของ อบต. แต่ อบต.สามารถมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แก้ไขปัญหากับประชาชนได้

อบต.ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของประชาชนในรูปแบบต่างๆให้เกิดความต่อเนื่อง การสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน การสร้างแหล่งรองรับผลผลิตของชุมชนและการระดับผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อเป็นที่ปรึกษาให้แก่ชาวบ้านอันจะเป็นผลต่อระดับความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนได้

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของ
หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การ
บริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. การฝึกอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพประธาน
กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. คู่มือพนักงานส่วนตำบล 2539. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. คู่มือวิทยากรสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบลตามโครงการพัฒนาสภาตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น,
2538.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. แนวทางการปฏิบัติงานของสภาตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น,
2539.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
เพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2542.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. แนวทางการปฏิบัติงานของสภาตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสา
รักษาตินแดน, 2543.
- การุญ ไชยแหวง. บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง.
ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, โครงการบัณฑิตศึกษา
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 2541.
- โกวิท พงงาม. ศักยภาพการบริหาร อบต. ปัญหาและอุปสรรค. กรุงเทพมหานคร,
2539.
- _____ . อะไร ทำไม อย่างไร อบต. ประชาธิปไตยของประชาชนในชนบท.
กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์. 2540.

- โกศีย์ วงศ์อนันต์นนท์. **ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ชัตติยา กรรณสูต และวิชัย รูปชาติ. **การบริหารงานวิจัย.** กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับสำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2530.
- ไมเชิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. **การพัฒนาประเทศไทย : แนวคิดและทิศทาง.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย, 2536.
- จรัญ พรหมอยู่. **ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2532.
- จรัส สุวรรณมาลา. **สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต.** รายงานการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- จารุพรรณศรี สุดาวงศ์. **บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- จินตนา เสมาเงิน. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปทุมธานี.** ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ชัชฎาธิ์ ปนาร์ักษ์. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล.** ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540
- ชวงค์ ฉายะบุตร. **“ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทย.” 60 ปี อธิบติ์ฉลอง.** กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. **การบริหารปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร, 2518.
- ไชยชนะ สุทธิวรชัย. **ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์

- ปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536. อ้างถึง Kasperson, R.E. and Breitbandm. **Participation, Decentralization and Advocacy Planning**. Resource Paper No.25 Washington D.C. : Association of American Geographers, 1974.
- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. **ปัญหาการบริหารงานของ อบต.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2540.
- ทิตยา สุวรรณะชฎ. **ประชาคมตำบลในกระบวนการพัฒนาทางสังคมของสังคมไทย.** มุลินีเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย, 2543.
- ณัฐพล ชันธไชย. **แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2522.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. "บทวิจารณ์" ใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ บก. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา,** ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล,, 2527.
- เดชชาติ วงษ์โกมลเชษฐ์. **การจัดตั้งองค์กรพื้นฐานในระดับตำบล.** กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2523.
- เทิดภูมิ ใจดี. **บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2543.
- ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** ภาคนิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- ธนาศักดิ์ วิวัฒน์นรินทร์. **ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนกลางต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ธวัช มกรพงศ์. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบทไทย.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช จำกัด, 2537.

- นครินทร์ วงศ์บุญ. **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2543.
- นพพร วีระกุล. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.
- นิธิ เอี้ยวศรีวงศ์. “บทสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอี้ยวศรีวงศ์” ใน ชูชัย ศุภวงษ์ และคณะ บก. **ประชาสังคมทรรศนะนักคิดในสังคมไทย.** สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2541.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. “กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน” ใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ บก. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- ประยัต หงษ์ทองคำ และอนันท์ เกตุวงศ์. **รายงานวิจัยเรื่อง สมรรถนะขององค์การปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น : บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล.** กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง (เอกสารโรเนียว), 2524.
- ปัญญา อุดมทรัพย์. **การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย.** สุราษฎร์ธานี : โรงพิมพ์อุดมลาภ, 2541.
- ปรีชา พูลโภคผล. **ชุมนุมเรื่องน่ารู้.** พิมพ์ในโอกาสงานกฐินพระราชทาน ณ วัดทรงธรรม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2517.
- พัฒน์ สุจำหงส์ และคณะ. **การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- พัฒน์พงษ์ เลชะโมษ. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี.** ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- เพชรวาปี พันธุ์เพ็ง. **ทัศนคติของประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วน**

- ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคกลาง 8 จังหวัด.
ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.
- ฟารีดา มาห์เหมิม. ความตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนาเด็กของคณะกรรมการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา. ภาค
นิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2543.
- ภาคภูมิ โภชนกุล. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการบริหารส่วน
ตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัด
ยะลา. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม,
2541.
- มานิช เกรียงสุวรรณ. การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน
การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านลาด จังหวัด
เพชรบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม,
2544.
- มารีสา โทเศยะโยธิน. การศึกษาภูมิปัญญาพื้นฐานในการพึ่งพาตนเองของชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาชนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาภาค
ตะวันออก: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสังฆะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม อำเภอ
เมือง จังหวัดตราด. เอกสารงานวิจัย ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย
บริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษา
ธิการ, 2543.
- เริงศักดิ์ ส่องสุข. การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหาร
งานพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.
ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ลิขิต อีร์เวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยของสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย, 2525.
- ลิขิต อีร์เวคิน. บรรณานุกรม. การพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรว
วิทยา, 2529.

สุเทพ เชาวลิต. **หลักการพัฒนาชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัฒนา,
2524.

เสาวลักษณ์ ทรงสงวน. **การรับรู้บทบาทของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล
ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา.** ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
พัฒนาสังคม, 2541.

ไสว พรามมณี. **ทวนกระแสแนวความคิดในการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพมหานคร :
บริษัทบพิธการพิมพ์ จำกัด, 2529.

สถาบันดำรงราชานุภาพ และกรมการปกครอง. **ปัญหาการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล.** รายงานการวิจัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2540.

อรทัย อาจอ่ำ. **วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งพาตนเอง : ศึกษาเฉพาะ
กรณีชุมชนเชิงกี.** เอกสารงานวิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

อรทัย อาจอ่ำ และโรเช่ ชีกาล. **การวิจัยและพัฒนาความจำเป็นขั้นพื้นฐานในชุมชนผู้
มีรายได้น้อยในเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดช่องลม.** เอกสารงาน
วิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.

- วิทยา นภาศิริกุลกิจ. การเมืองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ และทวิสุข แสนทวิสุข. รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรในท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารและการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีจังหวัดอุบลราชธานี. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2531.
- วิโรจน์ เขมรัมย์. ขวัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการปฏิบัติงานในสถานอนามัยตามแนวชายแดนจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2541.
- วีระศักดิ์ ศรีโสภา. บทบาทในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของข้าราชการระดับอำเภอ สังกัด 4 กระทรวงหลัก : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสระแก้ว. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2543.
- เวฬุวรรณ สมทรัพย์. ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอราชไศลจังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2543.
- ศิริชัย ไตรสารศรี. การรับรู้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- สนธิ บางยี่ขัน. การเมืองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- สนอง รอดโพธิ์ทอง. บทบาทของชุมชนในชนบทเพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงแห่งชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2527-2528.
- सानนท์ ฉายเรืองโชติ. ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อการดำเนินงานและความสามารถในการดำเนินงานที่พึ่งพาตนเอง : ศึกษากรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุทัยธานี จำกัด. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, 2537.